

СИЛАБУС
курсу «Фразеологія українсько-польського континууму»

Назва освітнього компоненту	Фразеологія українсько-польського континууму
Інформація про освітній компонент	Галузь знань 03 Гуманітарні науки Спеціальність 035 Філологія Ступінь вищої освіти магістр Спеціалізація 035.033 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська. Вибіркова Рік підготовки перший Залік
Тривалість курсу	Один семестр (2 год. на тиждень) 90 годин (3 кредити ECTS)
Цілі та очікувані результати навчання	Мета курсу – ознайомити студентів із закономірностями становлення й розвитку української і польської фразеології в багатоаспектних зв'язках з історією і культурою українського і польського етносу, здобутками української і польської фразеографії, новими методологійними підходами досліджування фразеології; динамічними процесами у фразеологічній системі українсько-польського континууму. Завдання курсу – поглибити загальнотеоретичну лінгвістичну підготовку студентів; ознайомити студентів з основними напрямками, ідеями в галузі фразеології; вдосконалити у здобувачів навички лінгвістичного аналізу фразеологічного матеріалу, застосовувати набуті знання практично під час вишівського і шкільного викладання лінгвістичних дисциплін. Вивчення курсу спрямоване на формування таких <i>компетентностей</i>: 1. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог (ІК). 2. Здатність бути критичним і самокритичним (ЗК 2). 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 3). 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми (ЗК 4). 5. Здатність працювати в команді та автономно (ЗК 5). 6. Здатність спілкуватися іноземною мовою (ЗК 6). 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 7). 8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації (ЗК 9). 9. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки (СК 3). 10. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів (СК 4).

	11.Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань (СК 6). 12.Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату (СК 8). 13.Здатність створювати мультикультурний філологічний контент (СК 10). 14.Здатність забезпечувати міжмовну комунікацію в контексті європейської інтеграції (СК 11). Вивчення курсу спрямоване на досягнення таких <i>програмових результатів навчання</i>: 1. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами (ПРН 2). 2. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі (ПРН 3). 3. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня (ПРН 5). 4. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації (ПРН 6). 5. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації (ПРН 9). 6. Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації) (ПРН 10). 7. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних (ПРН 11). 8. Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів (ПРН 14). 9. Уміти реалізовувати ціннісний потенціал філологічних наук у сучасному мультикультурному просторі (ПРН 19). 10. Мати навички міжмовної комунікації в контексті інтернаціоналізації освітньо-наукового простору (ПРН 21).
Зміст	Фразеологія як розділ мовознавства. Предмет, завдання і значення фразеології. Територіальне й соціальне членування фразеології. Фразеологія в системі лінгвістичних наук. Історія вивчення української і польської фразеології. Фразеологічна термінологія. Посилення вивчання ареальної (діалектної) фразеології. Фразеологія українсько-польського культурно-мовного континууму в діяхронії. Сфера первісного функціонування фразеологізмів. Генетична класифікація фразеологізмів. Історичні зміни у фразеології. Етимологічні коментарі у

	фразеографічних виданнях. Українська і польська фразеологія в реконструюванні праслов'янського мовного простору. Українська і польська фразеологія в писемних пам'ятках. Фразеологія українсько-польського культурно-мовного континууму в синхронії. Опис сучасного стану територіальної, професійної і соціальної фразеології. Вивчення закономірностей живої народної мови. Фразеологія українсько-польського культурно-мовного континууму в стилістичному аспекті. Функційна класифікація фразеологізмів. Етногеографічна, соціальна, історична специфіка фразеологізмів. Фразеологізми професійного мовлення і жаргонів. Методи досліджування фразеології. Описовий метод: синхронний (суто описовий) і порівняльно-історичний. Метод лінгвістичного картографування. Моделювання як метод етимологізації фразеологізмів. Українська і польська фразеографія. Загальномовні фразеологічні словники. Діалектні фразеологічні словники. Галузеві фразеологічні словники.
Форма підсумкового контролю	Диференційований залік
Відомості про викладача (викладачів)	Міняйло Роман Вікторович, доктор філологічних наук, доцент; професор кафедри української лінгвістики, літератури та методики навчання
Інформація для підтримання зв'язку з викладачем	roman298@gmail.com
Попередня підготовка	Міждисциплінарні зв'язки: курс «Діалектна фразеологія» тісно пов'язаний з попередньо вивченими розділами курсу «Сучасної української мови» (лексика і фразеологія) і «Українська діалектологія».
Методи навчання	Для ефективної організації навчально-пізнавального процесу для здобувачів вищої освіти застосовуємо комплекс словесних, наочних і практичних методів навчання в пізнавальному, логіко-змістовому, психологічному та педагогічному аспектах. Крім традиційних методів навчання на взірець лекції, бесіди, демонстрації, консультування, тренувальних вправ, задля формування професійних навичок впроваджуємо також мозковий штурм, моделювання, експерименти, тематичні дискусії тощо.
Методи контролю та оцінювання	Здобуті компетентності студентів оцінюють відповідно до вимог кредитної трансферно-накопичувальної системи організації освітнього процесу. Форми контролю: поточний, підсумковий модульний, семестровий підсумковий (диференційований залік). Викладач оцінює усні й письмові відповіді, доповіді, тести, контрольні роботи, практичні

	завдання, презентації, реферати, самостійну роботу, диференційований залік відповідно до внутрішнього Порядку оцінювання здобутих компетентностей здобувачів освіти. При проведенні семестрового контролю у формі диференційованого заліку підсумкову оцінку з навчальної дисципліни викладач виставляє за результатами поточного контролю та підсумкового контрольного заходу. У такому разі результати як поточного, так і підсумкового контролю викладач оцінює за 100-бальною шкалою кожен з ваговими коефіцієнтами відповідно 0,6 та 0,4.							
Критерії оцінювання здобутих компетентностей здобувачів освіти	Підсумковий рейтинговий бал із дисципліни							
	1-й змістовий модуль	Підсумковий бал з дисципліни	2-й змістовий модуль	Підсумковий бал з дисципліни	ІНДІКАТОР	Значення	Значення	Рейтинг

		Са м ос ті йн а ро бо та ст уд ен та (m	К о н т р о ль н а р о б от а l (m а х l 0)			С а м о с т і й н а р о б от а 2 (m а х l 0)	К о н т р о ль н а р о б от а 2 (m а х l 0)						
	Поточний контроль (max 30) * Σm^6 – сума балів; $m_1, m_2 \dots$ – бали, які студент(ка) отримав(ла) за практичні заняття. За практичне заняття стулент(ка) може отримати максимум 5 балів.				Поточний контроль (max 30) * Σm^6 – сума балів; $m_1, m_2 \dots$ – бали, які студент(ка) отримав(ла) за практичні заняття. За практичне заняття стулент(ка) може отримати максимум 5 балів.								

[illegible]

	Пропущені з поважної причини заняття студент(ка) відпрацьовує або самостійно, або на індивідуальному занятті згідно з графіком консультацій викладача, або дистанційно. Роботи, які студент(ка) здає з порушенням термінів без поважних причин, викладач оцінює нижчою оцінкою (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату.
--	--

Рекомендовані джерела інформації

1. Баран Я.А., Зимомря М.І., Білоус О.М., Зимомря І.М. Фразеологія: знакові величини. Вінниця: Нова Книга, 2008. 256 с.
2. Єрмоленко С.Я. Мовно-естетичні знаки української культури : монографія / Відп. ред. Г. П. Півторак. Київ: Ін-т української мови НАН України, 2009. 352 с.
3. Жайворонок В.В. Українська етнолінгвістика: Нариси : навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. Київ: Довіра, 2007. 262 с.
4. Міняйло Роман. Становлення і формування української лексики та фразеології рибальства : монографія. Харків: Харківське історико-філологічне товариство, 2023. 420 с.
5. Ужченко В.Д., Ужченко Д.В. Фразеологія сучасної української мови : навч. посібник. Київ: Знання, 2007. 494 с.
6. Українські приказки, прислів'я і таке інше / Уклад. М. Номис. Київ: Либідь, 1993. 768 с.
7. Iwczenko A. Słownik ukraińsko-polski. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2003. 510 s.
8. Skorupka St. Słownik frazeologiczny języka polskiego, 1985. tom I-II.
9. Słownik wyrazów bliskoznacznych / pod redakcją Stanisława Skorupki. Warszawa 1989. Wiedza Powszechna. wyd.17. 448 s.
10. Sychta B. Słownik gwar Kaszubskich na tle kultury ludowej : W 7 t. Wrocław, Warszawa, Kraków: Wydawnictwo Polskiej akademii nauk, 1967-1976. T. I–VII.
11. Boryś W., Popowska-Taborska H. Słownik etymologiczny Kaszubszczyzny. Print Book, Polish, 1994-2010.